

ISLAM I MUSLIMANI U NIZOZEMSKOJ

Kraljevina Nizozemska jedna je od najznačajnijih zemalja Zapada i Europe posebno. Ona u posljednja tri stoljeća imala krupnu ulogu među kolonizatorima Zapada. Sama činjenica da među njenim kolonijama bila i Indonezija najmnogoljudnija islamska zemlja, dovoljno govori o njenoj ulozi i značaju za islamski svijet. Nizozemska je po svršetku Drugog svjetskog rata bila dosta opustošena kako ekonomski, tako i ljudskim resursom pa je bilo potrebno u obnovi koristiti stranu radnu snagu. Posegnula je za dovođenjem radne snage iz svojih kolonija a posebice onih nastanjenih muslimanima. Liberalni nizozemski zakoni dopuštali su muslimanima i ostalim useljenicima da sa sobom dovode i obitelji, što je povećalo broj useljenih lica.

Nizozemska je ustavna kraljevina s vladom i Parlamentom koje bira narod svake četiri godine. Zemlja ima 12 županija. Početkom 2000. godine Nizozemska je imala 15 milijuna stanovnika, a postotak muslimana je 0,03%. Nizozemsko društvo, a posebice ono u gradovima je vrlo liberalno i nema velikih obzira prema moralnim i etičkim vrijednostima, pa otuda raširen alkoholizam, narkomanija, jednospolni brakovi i prostitucija. Nizozemska je dugo bila jedina zemlja u Europi i svijetu u kojoj je legalizirana droga za one koji su se zarazili narkomanijom. U Nizozemskoj je organizirana prva konferencija pedofila, a nedugo nakon toga osnovana i politička stranka ovih nastranosti. Do prije nekoliko godina muslimani u Nizozemskoj imali su najveća prava u Europi. Međutim nakon ubojstva jednog režisera od strane muslimana iz Maroka, situacija se naglo promijenila. Islam i Kur'an proglašeni su od strane ekstremne političke stranke nepoželjnim u Nizozemskoj, a vodi se kampanja o zabrani naše vjere u ovoj zemlji.

U posljednjih desetak godina broj muslimana u Nizozemskoj naglo se povećao i to dolaskom pripadnika naše vjere iz Somalije, Afganistana, Iraka i Bosne. Godine 1990. u ovoj zemlji je bilo 21200 izbjeglica muslimana, da bi krajem stoljeća dostigao cifru od preko dvjesto tisuća. I broj prijelaznika na islam se uvelike povećao. Tako na primjer 1990. bilo ih je 2500, a 1999. njihov broj je narastao na četiri tisuće.

Od ukupnog broja muaslimana u Nizozemskoj, a koji se kreće između 700.000 i milijun 241.000 su Turci, a 196.000 Marokanci. Nakon njih su Somalci, Afganistanci, Iranci, Iračani, Libanonci, Egipćani, Indonežani, Surinamci, Pakistanci, Bošnjaci i Albanci. Pripadnici su svih pet mezheba. Postoji i veliki broj pripadnika

sufijskih redova i to posebice: Kaderija, Nakšibendija, Sulejmanija, Derkavija.

Muslimani u Nizozemskoj sudjeluju u političkim zbivanjima zahvaljujući Parlamentu koji je 1990. godine donio Zakon koji dopušta stranim državljanima sa preko pet godine boravka u zemlji da sudjeluju na lokalnim izborima bilo kao glasači ili kao kandidati. To je omogućilo da u 1994. godine bude izabrano 75 muslimana i muslimanki u lokalnim organima vlasti. Što se pak tiče učešća muslimana koji imaju nizozemsko državljanstvo godine 1994. bilo je četiri zastupnika u nizozemskom Parlamentu, a 1998. njihov broj se popeo na sedam od 150 koliko ih broji najviše predstavničko tijelo ove zemlje. Treba također istaći činjenicu da nizozemske vlasti čine velike napore kako bi se muslimani integrirali u nizozemsko društvo.

Prema podacima iz 1999. godine u Nizozemskoj je bilo 171.000 muslimana sa nizozemskim državljanstvom. Međutim u Nizozemskoj je 1990. godine bilo 18% radno sposobnih muslimana bez posla, ali je taj broj brzo padao da bi 1998. pao na svega 4,1%.

Nizozemski ustav garantira slobodu vjeroispovijedi i strogo zabranjuje bilo kakvu neravnopravnost među religijama, kao što je to slučaj u nekim europskim zemljama. To je pozitivno utjecalo na razvoj vjerskoga života među muslimanima u ovoj zemlji. Godine 1999 zabilježeno je u Nizozemskoj oko 500 mesdžida, a 1990 bilo ih je samo 300. Lokalne nizozemske vlasti pomagale su muslimanske zajednice na način da su im besplatno davali zemljišta za izgradnju mesdžida.

Nakon 2001. godine položaj muslimana se pogoršao ali je i dalje bio zadovoljavajući. Nizozemska vlada u posljednje vrijeme insistira da imami i ostali vjerski službenici govore nizozemski jezik.

I islamsko obrazovanje je na zavidnoj visini. Nizozemski ustav garantira osnivanje vjerskih škola. Vlada iz budžeta financijski pomaže rad takvih škola. Prve dvije osnovne islamske škole osnovane su 1988. godine, a već 1999. godine njihov se broj popeo na 35. U rujnu 2000. godine otvorena je prva srednja vjerska škola (medresa) u Amsterdamu koju pohađa 350 učenica i učenika.

Nizozemski muslimani su 1997. godine otvorili prvi Islamsko sveučilište u Amsterdamu.

Kao i svi muslimani na Zapadu, tako i nizozemski imali su krupni problem grobnih parcela za ukop umrlih. Početkom devedesetih godina prošloga stoljeća u Nizozemskoj su otvorene prve grobne parcele za ukop umrlih muslimana. Do tada rodbina umrlih je uglavnom otpremala umrle u zemlje porijekla. Danas postoje posebne grobne parcele za ukop umrlih u Amsterdamu, Roterdamu, Utrehtu, Hagu, Bergheimu, Groningenu, Amersforrtu, Raamu i Wagenstraatu.

U Nizozemskoj djeluje oko 1500 različitih islamskih zajednica i organizacija. Jedne se brinu za vjerske poslove, a druge za kulturne, umjetničke i druge aktivnosti. Zajednice i islamske institucije su podijeljene po nacionalnom porijeklu. Tako na primjer imamo islamske institucije porijeklom iz Indonezije, Pakistana, Turske, Maroka, Iraka i Holandske. Indonezijske islamske institucije okupljene su oko krovne organizacije pod naslovom Indonezijska zajednica muslimana u Europi. Pakistanska i Surinamska su okupljene u krovnu organizaciju pod nazivom: *Delegacija islamskog svijeta* kojom rukovodi šejh Nurani, inače Pakistanac. Turska islamska zajednica okuplja 96 mesdžida, 12 centara za mlade. Organizacija *Milli Gurš* ima 20 mesdžida i 40 centara za mlade.

Najstarija islamska organizacija u Nizozemskoj osnovana je 1978. godine, koja je pod izravnom kontrolom marokanske vlade, a koja plaća 65 imama, a 1990 osnovana je nova marokanska islamska zajednica koja ima u svom sustavu 21 mesdžid.

Brojni su problemi muslimana Nizozemske. Tako na primjer najveći broj osuđenika u nizozemskim zatvorima su muslimani. Naročito je problematična marokanska zajednica muslimana koji ne prežu ni od teških zločina kao na primjer ubojstva muslimanskih djevojaka koje se zabavljaju s kršćanima. Kao i ostali muslimani u Europi i nizozemski se ne mogu dogovoriti oko sastava vjerskoga vrhovnog organa koji bi predstavljao islam i muslimane kako unutar zajednice, tako i prema vlastima Nizozemske.

Što se tiče bošnjačke islamske zajednice u Nizozemskoj djeluje 10 naših džemata, od čega dva imaju svoje vlastite prostore, a džemat *Selam* u Roterdamu ima stalnoga imama. I džemat *Nur* nedavno je kupio prostore i uskoro se i u njemu očekuje stalni imam. Svih deset džemata su aktivni tijekom ramazana, a Rijaset šalje vaize i predavače da ožive vjerski život među našim iseljenicima.

Džamija u Amersforttu

Džamija u Terborgu

Sultan Ahmetova džamija u Amsterdamu

Džamija u Amsterdamu

Džamija u Raamu

Islamski centar u Wagenstraatu